

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/136/2023
Identifikačné číslo spisu: 1712218117
Dátum vydania rozhodnutia: 31.07.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1712218117.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcu H. narodeného I. zastúpený JUDr. Emíliou Korčekovou advokátkou v Pezinku, Malacká 2/B, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenú nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5C/291/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. marca 2023 sp. zn. 4Co/25/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok rozsudkom zo dňa 19. novembra 2018 č. k. 5C/291/2012-347 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal od žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy z titulu nesprávneho úradného postupu. Žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 100% s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

1.1. Po právnej stránke vychádzal súd prvej inštancie z ustanovení § 27 ods. 2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 9 ods. 1, § 15 ods. 1, § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

1.2. Konštatoval, že v danom prípade žalobca poukazoval na nesprávny úradný postup Okresného súdu Pezinok v konaní 5C/895/2008, predtým vedeného na OS Bratislava III, ktoré konanie bolo začaté na návrh na vydanie platobného rozkazu doručenom na Okresný súd Bratislava III, dňa 8. 1. 2007, ktorá vec bola postúpená na Okresný súd Pezinok postúpená s účinnosťou od 1. 1. 2008, a v ktorej žalobca vystupoval na strane žalovaného. Dňa 18. 8. 2008, doplnený dňa 2. 2. 2009 doručil žalobca súdu protinávrh, ktorým sa domáhal zaplatenia sumy 10.000.000 Sk, ktorý protinávrh uznesením č. k. 5C/898/2008-196 z 24. 4. 2012, právoplatným dňa 9. 5. 2012, vylúčil súd na samostatné konanie. Dňa 24. 5. 2012 doručil žalobca k rukám predsedu súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Sťažnosť bola predsedom súdu vyhodnotená ako nedôvodná. Krajský súd v Bratislave dňa 8. 8. 2012 posúdil sťažnosť

žalobcu ako čiastočne opodstatnenú a za priet'ahy v konaní sa žalobcovi ospravedlnil. V predmetnej veci bol na základe sťažnosti žalobcu doručenej Ústavnému súdu SR vydaný i Nález Ústavného súdu SR III. ÚS 45/2013-31 z 12. 3. 2013, ktorým bolo žalobcovi priznané finančné zadosťučinenie 500 eur za porušenie práv žalobcu v konaní 5C/895/2008. V postupe Okresného súdu Pezinok boli teda konštatované priet'ahy v konaní Krajským súdom v Bratislave, v časovom období od 9. 1. 2009 do 23. 12. 2009 a následne od 2. 12. 2010 do 15. 8. 2011, kedy došlo k neprimeranému predlžovaniu konania. Rovnako tak do obdobia dňa 24. 4. 2012, kedy došlo uznesením k vylúčeniu protinávru žalobcu na samostatné konanie. Priet'ahy v konaní alebo neefektívny postup súdu je konanie, ktoré zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú výkonom orgánov verejnej moci.

1.3. Uviedol, že ďalšou podmienkou, ktorej kumulatívne splnenie je nevyhnutné pre vznik zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup pri výkone verejnej moci, je vzniknutá škoda alebo nemajetková ujma. Žalobca vyčíslil nemajetkovú ujmu na sumu 9.666,66 eura, avšak výšku náhrady nemajetkovej ujmy založil iba na svojej voľnej úvahe, pričom súdu nepredložil žiaden dôkaz o tom, že mu vôbec nejaká ujma vznikla. Vznik ujmy je vždy potrebné posudzovať v kontexte rodinnom, spoločenskom, pracovnom. Subjektívne pocity žalobcu, ničím nepreukázané a konkrétne nezdôvodnené, nie sú pre stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy relevantným dôkazom. Nemajetková ujma musí byť objektívne preukázateľná, čo sa v tom prípade nestalo. Žalobca tvrdil, že bol šikanovaný neúmerne dlhým konaním súdu a psychicky strádal, čo však zostalo v rovine jeho tvrdení. Poukázal na to, že žalobca je aktérom viacerých súdnych konaní - konkrétne na Okresnom súde Pezinok vystupuje v 16 konaniach ako žalobca a v 11 konaniach na strane žalovaného. Z uvedených konaní je 8, ktorých predmetom je zaplatenie odškodného, resp. náhrada nemajetkovej ujmy. Za takéhoto stavu je takmer nemožné preukázať, že žalobcovi vznikla konkrétna ujma, v príčinnej súvislosti práve s konaním 5C/895/2008. Výsluch svedkov, ktorých vypočutie žiadal žalobca, považoval za nehospodárne a nadbytočné. Dôvodil, že manželka žalobcu môže byť iba ťažko považovaná za dôveryhodného svedka, vzhľadom na blízky vzťah k žalobcovi. Ostatní svedkovia (p. H., právna zástupkyňa, alebo pracovník NS SR) nemôžu mať relevantné vedomosti o prežívaní žalobcu na poli spoločenskom, pracovnom a rodinnom a vzniku novej ujmy výlučne späté s konaním 5C/895/2008. Záverom podotkol, že ak aj čisto teoreticky vznikla žalobcovi nejaká bližšie nepopísaná nemajetková ujma, túto považoval za plne sanovanú poskytnutím finančného zadosťučinenia v sume 500 eur a náhrady trov konania v zmysle Nálezu Ústavného súdu III. ÚS 45/2013-31 z 12. 3. 2013. V konaní nebola naplnená ani tretia podmienka, a to príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy, uzavrel okresný súd.

1.4. Okresný súd uznesením zo dňa 11. októbra 2018 č. k. 5C/291/2012-327 nepripustil zmenu žaloby rozšírením návrhu o zaplatenie sumy 9.666,66 eura.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. januára 2020 sp. zn. 4Co/81/2019, 4Co/9/2020 odvolanie žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 11. októbra 2018 č. k. 5C/291/2012-327 odmietol podľa § 386 písm. c) CSP (I. výrok), rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (druhý výrok) a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (tretí výrok).

3. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd SR uznesením z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/84/2020 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2020 sp. zn. 4Co/81/2019, 4Co/9/2020 vo výroku, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (druhý výrok) a vo výroku, ktorým žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (tretí výrok), zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. marca 2023 sp. zn. 4Co/25/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4.1. Skonštatoval, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že zákon č. 514/2003 Z. z. ohľadom predpokladov pre priznanie nemajetkovej ujmy je postavený na inom princípe, z akého vychádza rozsudok Vělkého senátu EŠLP Case of Apicella v. Taliansko z 29. marca 2006 pod st. č. 64890/01, na ktorý sa žalobca odvolával. Z ustanovenia § 17 zák. č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú

nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Následne sa nemajetková ujma určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného a jeho doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy sa posudzuje vzhľadom na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj vzhľadom na závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v jeho súkromnom živote, prípadne v spoločenskom uplatnení, a to podľa noriem súkromného práva. Skonštatoval, že súd prvej inštancie vychádzal zo správneho právneho názoru, že nesprávny úradný postup nemožno považovať bez ďalšieho za konanie, v dôsledku ktorého by žalobcovi automaticky prináležal nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy a správne v tomto smere uzavrel, že žalobca dostatočne spoľahlivo nepreukázal dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, keď náležite nepreukázal vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mu mali v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vzniknúť a jeho všeobecné tvrdenia v tomto smere tak zostali v konaní dôkazne nepodložené. Vznik tejto nemajetkovej ujmy ani bližšie nešpecifikoval (len stavom neistoty), z ktorého dôvodu ani nebolo potrebné vykonať dokazovanie výsluchom ním navrhnutých svedkov. K odvolacej námietke žalobcu, že došlo k porušeniu miestnej príslušnosti súdu, keďže Okresný súd Bratislava I porušil ust. § 105 ods. 2 OSP uviedol, že nebola dôvodná. Uviedol, že z obsahu spisu (č. l. 36) vyplýva, že toto postúpenie veci/spisu bolo žalobcovi oznámené v súlade s ust. § 105 ods. 2 OSP, o čom svedčí doručka s jeho podpisom o prevzatí oznámenia o postúpení spisu dňa 20. 9. 2012. Poučovacia povinnosť súdu je obmedzená na poučenie účastníkov o ich procesných právach a povinnostiach (procesných úkonoch, ktoré môžu vykonať, ich dôsledkoch a procesnom postupe) v občianskom súdnom konaní má súd procesnú povinnosť účastníkov poučiť s právnymi následkami len tam, kde to je špeciálnym ustanovením uložené, pričom poučovacia povinnosť súdu voči žalobcovi z ust. § 105 OSP nevyplýva.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenia § 420 písm. e) a f), § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP.

5.1. Porušenie práva na nezaujatého sudcu argumentačne podložil tvrdením, že JUDr. Zuzana Lapšanská, ktorá vec rozhodovala v prvej inštancii, rozhodovala ako podpredseda súdu o jeho sťažnosti v konaní 5C/291/2012.

5.2. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za svojvoľné a arbitrárne, pretože pri určení rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy nesprávne vychádzal z použitia kritérií uvedených v § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. Vyjadril nesúhlas so skutkovými a právnymi závermi konajúcich súdov z dôvodu, že podľa neho sa tieto závery nezhodujú so skutočnosťou, s vykonanými dôkazmi a boli nesprávne právne posúdené. Vady videl aj v procese dokazovania, keď mu boli zamietnuté návrhy na dokazovanie vypočutím svedkov.

5.3. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ videl v postupe súdu prvej inštancie, keď ho nepoučil v zmysle § 105 ods. 3 OSP o možnosti namietať postúpenie veci z Okresného súdu Bratislava I na Okresný súd Pezinok.

5.4. Za vadný považoval aj postup odvolacieho súdu, keď dôsledne nekonal o celom jeho žalobnom návrhu, resp o jeho návrhu o rozšírení konania. Vada mala spočívať v tom, že dovolací súd nespravodlivo odmietol jeho odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 11. 10. 2018 č. k. 5C/291/2012-327.

5.5. Dovolateľ položil v dovolaní otázku, ktorá je podľa neho zásadného významu, a to či „je možným, aby v právnom štáte mohla teoreticky vzniknúť účastníkovi súdneho konania nejaká bližšie nepopísaná majetková ujma, a aby táto bola plne sanovaná poskytnutím finančného zadosťučinenia v sume 500 eur ústavným súdom“.

6. Žalovaná sa k obsahu dovolania žalobcu písomne nevyjadrila.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP

8. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Vylúčenie sudcu upravujú § 49a nasl. CSP, v zmysle ktorých je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Vylúčený je aj sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

9. Súčasťou práva na súdnu ochranu (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) je aj právo na to, aby vec prejednal a rozhodol nezávislý a nestranný sudca. Zároveň toto ústavné právo na súdnu ochranu na strane druhej zahŕňa aj právo na to, aby právna vec účastníka (resp. strany konania) nebola odňatá zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Keďže inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci preto možno len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť nezaujato a nestranne.

10. Pri posudzovaní dôvodnosti námietky žalobcu, ktorý namietal porušenie práva na zákonného sudcu ako aj zaujatosť sudkyne JUDr. Zuzany Lapšanskej, ktorú odôvodnil tým, že ako podpredseda súdu rozhodovala o jeho sťažnosti v konaní 5C/291/2012, dovolací súd vychádzal zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Zákonná sudkyňa JUDr. Zuzana Lapšanská na prvostupňovom súde nebola v spore vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle ustanovenia § 49 a nasl. CSP. Vec jej bola pridelená 31. 7. 2018, potom ako bola z konania vylúčená JUDr. Ingrid Daxner. Právo na zákonného sudcu je zaručené čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Dovolateľom namietaná skutočnosť, že sa sama podieľala na troch nezákonných rozhodnutiach voči žalobcovi, nezakladá zákonný dôvod pre vylúčenie sudcu. Zákon vylučuje, aby dôvod pochybnosti o sudcovej zaujatosti bol spájaný s jeho rozhodovacou činnosťou. Zohľadňuje súdnu prax, ktorá je konštantná v prípadoch, keď sudca v inom obdobnom spore rozhodol spôsobom, s ktorým strana nesúhlasí, resp. opakovane v sporoch tej istej strany rozhoduje rovnako.

10.1. Zaujatosť JUDr. Lapšanskej nemožno vyvodiť ani z dovolateľom tvrdenej námietky, že ako podpredseda súdu rozhodovala o jeho sťažnosti v konaní 5C/291/2012. Z obsahu spisu (č. l. 412) vyplýva, že JUDr. Lapšanská ako podpredsedníčka okresného súdu vybavovala dňa 18. 7. 2018 sťažnosť žalobcu, ktorá sa týkala sudkyne JUDr. Daxner a jej žalobcom namietanej spôsobilosti výkonu povolania sudcu v súvislosti s dopravnou nehodou, ktorej bola priamo účastná a vytyčovania termínov pojednávania. V odpovedi na sťažnosť dovolateľa je výslovne uvedené, že nesmeruje proti prietiahom v konaní ani dôstojnosti pojednávania v prejednávanej veci. Zaujatosť JUDr. Lapšanskej, nezakladá skutočnosť, že vybavovala uvedenú sťažnosť, pretože táto sa netýkala postupu súdu v danej veci. Dovolací súd iba pripomína, že o sťažnosti na prietahy v konaní vo veci sp. zn. 5C/895/2008, z ktorej vyvodzuje nesprávny úradný postup žalobca v tejto veci, rozhodoval predseda súdu JUDr. Rajňák (č. l. 26).

11. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd nepovažoval za opodstatnený uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. e) CSP.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

12. Dovolateľ považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za svojvoľné a arbitrárne, pretože pri určení rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy nesprávne vychádzal z použitia kritérií uvedených v § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. Vyjadril nesúhlas so skutkovými a právnymi závermi konajúcich súdov z dôvodu, že podľa neho sa tieto závery nezhodujú so skutočnosťou, s vykonanými dôkazmi a boli nesprávne právne posúdené. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady

zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojoľný), teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

13. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

14. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Oba súdy v základnom konaní dospeli k záveru, že žalobca dostatočne spoľahlivo nepreukázal dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, keď náležite nepreukázal vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mu mali v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vzniknúť a jeho všeobecné tvrdenia v tomto smere tak zostali v konaní dôkazne nepodložené. Aplikujúc pritom ustanovenie § 17 zák. č. 514/2003 Z. z., z ktorého vyplýva, že ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'uchinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Z odôvodnení oboch rozhodnutí sú zrejme právne úvahy odvolacieho i prvoinštančného súdu, ktoré viedli k prijatiu konečného záveru v prejednávanom spore. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnili objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje dovolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

15. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania bola aj ďalšia dovolacia námietka žalobcu, ktorá mala spočívať v tom, že súdy oboch inštancií nesprávne vyhodnotili dôkazy vykonané a nepripustili mu

dôkazy navrhované.

16. V súvislosti s uvedenou námietkou dovolateľa treba zdôrazniť, že dovolaním nie je zásadne možné úspešne napadnúť hodnotenie dôkazov. Napadnúť možno len výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, pričom nesprávnosť hodnotenia dôkazov, ako to vyplýva zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, možno vyvodzovať len zo spôsobu, ako k výsledku súd dospel. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod), a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

17. V posudzovanej veci z rozhodnutia odvolacieho súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) je zrejмый jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver, podľa ktorého žalobca nepreukázal vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mu mali v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vzniknúť a jeho všeobecné tvrdenia v tomto smere tak zostali v konaní dôkazne nepodložené. Vznik tejto nemajetkovej ujmy ani bližšie nešpecifikoval (len stavom neistoty), z ktorého dôvodu ani nebolo potrebné vykonať dokazovanie výsluchom ním navrhnutých svedkov. Podľa názoru dovolacieho súdu spôsob, akým odvolací súd dospel k tomuto rozhodujúcemu skutkovému zisteniu, zodpovedá ustanoveniu § 191 CSP v spojení s ustanovením § 185 CSP. Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené.

18. K námietke o nedostatku poučenia o možnosti namietať postúpenie veci v zmysle § 105 ods. 3 OSP zaujal podrobné stanovisko odvolací súd v bode 41. rozsudku, s ktorým sa dovolací súd plne stotožňuje.

19. Dovolateľ tiež namietal, že postup súdov v základnom konaní spočívajúcich v rozhodnutí o jeho návrhu na rozšírenie konania. Dovolací súd konštatuje, že predmetom dovolacieho prieskumu je rozsudok dovolacieho súdu, ktorý obsahuje výrok, ktorým potvrdil zamietajúci výrok okresného súdu týkajúci sa merita veci a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Týmto rozsahom je dovolací súd viazaný.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP.

20. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

21. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

22. V súvislosti s tým, že dovolateľ vymedzil prípustnosť dovolania poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP je potrebné uviesť, že pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to ako dovolateľ túto otázku v dovolaní zadefinuje a špecifikuje. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

23. Právnu úpravou dovolania v Civilnom sporovom poriadku sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c) CSP má za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní dovolacích senátov.

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Otázkou relevantnou v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov. Ide teda o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, ale v jej riešení senátmi dovolacieho súdu sa prezentuje nejednotnosť, (právne názory senátov dovolacieho súdu sa pri jej riešení neustálili a nezjednotili), brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne.

25. Dovolací súd posúdil dovolanie podľa uvedených hľadísk a uzatvára, že dovolateľ vymedzil iba jednu právnu otázku, a to: „je možným ,aby v právnom štáte mohla teoreticky vzniknúť účastníkovi súdneho konania nejaká bližšie nepopísaná majetková ujma, a aby táto bola plne sanovaná poskytnutím finančného zadosťučinenia v sume 500 eur ústavným súdom“, ktorú považoval za otázku zásadného právneho významu.

26. Odvolací súd zamietol žalobu z dôvodu, že žalobca dostatočne spoľahlivo nepreukázal dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, keď náležite nepreukázal vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mu mali v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vzniknúť a jeho všeobecné tvrdenia v tomto smere tak zostali v konaní dôkazne nepodložené. Nezamietol teda žalobu z dôvodu, že ústavným súdom priznané finančné zadostučinenie v sume 500 eur považoval za dostatočné. V dôvodoch rozhodnutia okresného súdu uvedená zmienka o sanácii prípadnej teoretickej škode, ktorú však nemal preukázanú odvolací súd neprevzal. Inými slovami povedané táto otázka nebola rozhodujúca, pre ktorú bola žaloba zamietnutá; dovolateľ v dovolaní teda nevymedzil právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Dovolací súd je prísne viazaný otázkou vymedzenou dovolateľom, nemôže ju modifikovať ani prispôbovať (II. ÚS 291/2021). Dovolacia argumentácia z uvedených dôvodov nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Iné otázky, ktoré by bolo možno podriadiť pod § 241 ods. 1 CSP dovolateľ nevymedzil; dovolací súd ich ani po posúdení dovolania podľa § 124 CSP nevyabstrahoval.

27. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného uplatnené podľa ustanovení § 421 ods. 1 písm. a), § 421 ods. 1 písm. b) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP nebolo odôvodnené prípustnými dôvodmi a dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

28. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľa nie je dôvodné a z uvedeného dôvodu preto ho dovolací súd podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

29. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, a preto na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP by mala (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovanej však preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (k dovolaniu žalobcu sa nevyjadřila), a preto jej dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.